

Nr 62.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1922 kl. 3 e. m.

Utlåtande rörande tre motioner, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för riksbanken under viss tid från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

Till bankoutskottet hava för förberedande behandling hänvisats tre inom riksdagen väckta motioner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 253 angående befrielse för riksbanken under viss tid från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld, nämligen motionerna inom första kammaren nr 169 av herr *Björnsson* och 170 av herr *Enhörning* samt inom andra kammaren nr 310 av herr *Sköld*.

Motion I: 169.

Herr *Björnsson* hemställer i sin motion,

»att riksdagen vid bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 253 måtte besluta: att riksbanken fr. o. m. den 1 juli 1922 skall vara skyldig att inlösa sina sedlar med guld till ett belopp, som med högst 5 % avviker från det, som föreskrives i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873».

Tillika anhålles, att utskottet ville avfatta nödigt förslag till lagbestämmelser härom.

Motion I: 170.

Herr *Enhörning* har i sin ovan omnämnda motion förklarats sig anse,

»att valutafrågans lösning lämpligen måste uppskjutas till en tidpunkt längre fram än som såväl herr statsrådet och chefen för finansdepartementet som herrar deputerade i riksbanken tänkt sig bliva möjligt och att denna för vårt land och näringsliv så viktiga fråga bör — såvitt ej något nu omöjligt att

förutse inträffar — tagas under övertvägande av nästa års riksdag — om ens då tiden för återställandet av guldmyntfoten är inne».

Herr *Sköld* hemställer i sin motion, att riksdagen måtte avslå Kungl. *Motion II:310*. Maj:ts proposition nr 253.

I fråga om vad motionärerna anført till stöd för sina omförmälda yrkanden m. m. får utskottet hänvisa till motionerna.

Samtliga ifrågavarande motioner hava överlämnats till utskottet, efter det utskottet den 6 innevarande maj avgivit utlåtande över Kungl. Maj:ts proposition, vilken också blivit av riksdagen bifallen. De av herrar *Enhörning* och *Sköld* väckta motionerna torde vid sådant förhållande redan få anses vara av riksdagen besvarade.

Vad angår herr *Björnssons* motion, vilken avser att vid bifall till Kungl. Maj:ts proposition riksbanken från och med den 1 juli 1922 skall vara skyldig att inlösa sina sedlar med guld till ett belopp, som med högst 5 % avviker från det, som föreskrives i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873, har utskottet, då motionen innehåller åtskilliga nya synpunkter i förevarande ämne, ansett det vara av intresse att erhålla fullmäktiges i riksbanken yttrande över motionen; och hava på därom framställd begäran fullmäktige den 18 innevarande månad inkommit med dylikt yttrande, så lydande:

»Motionären föreslår, att riksbanken från och med den 1 juli 1922 skall vara *Fullmäktige i riksbanken.* skyldig att inlösa sina sedlar med guld till ett belopp, som med högst 5 % avviker från det, som föreskrives i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

Om detta förslag godkändes, skulle riksbanken vara skyldig att från och med nämnda dag sälja guld i obegränsade kvantiteter till ett pris av högst 5 % över pari, oberoende av guldets internationella värde. Guldpriset och dollarkursen följa för närvarande varandra på det närmaste. En dollarkurs av 5 % över pari motsvarar 392 öre per dollar; dagens kurs är 391 öre. Dollarkursen står således nu mycket nära 5 % över pari. Samma är förhållandet med guldpriset i London. Om nu dollarkursen den 1 juli står vid 400 öre och guldpriset stigit i proportion, vilket icke får anses helt uteslutet, bleve följden av motionärens förslag, att riksbanken nödgades sälja antingen guld eller utländska valutor till pris, som avsevärt understeg på den internationella marknaden gällande pris. Hur det då skulle gå med riksbankens behållningar av utländska valutor är lätt att inse. Dessa äro för närvarande tillräckliga för våra egna behov, men ingalunda så stora, att vi ha råd att genom noteringar av valutakurser under det verkliga värdet direkt inbjuda all världen till lukrativa arbitrageaffärer i Stockholm, en inbjudning som otvivelaktigt skulle omedelbart mottagas med tacksamhet från alla håll.

Att riksbanken, oaktat den stabilitet den svenska kronans värde visat under den senaste tiden, icke utsatts för några av arbitrageaffärer framkallade påfrestningar, har sin enkla förklaring däri, att riksbanken noterat de utländska växelkurserna så nära som möjligt till det verkliga värdet.

Om riksbanken från och med den 1 juli fastlöstes vid en viss maximikurs på dollar, vilket bleve följden av motionärens förslag, får det icke anses utslutet, att riksbanken nödgades att försöka om möjligt skydda sig mot följderna genom diskontoförhöjning.

Ett tillkännagivande från riksbankens sida, att den inlöste sina sedlar med guld till 95 % av det i sedlarna utfästa beloppet, skulle på många håll fattas såsom början till en myntrealisation. En sak är, att riksbanken i likhet med samtliga Europas centralbanker inställt sedlarnas inlösen med guld i avsikt att, så snart ske kan, återupptaga inlösningen till det i sedlarna föreskrivna beloppet; en helt annan sak vore, om riksbanken ensam bland Europas centralbanker förklarade sig inlösa sedlarna med ett belopp lägre än det utlovade. Detta skulle utåt väcka ett så mycket större uppseende, som vi stå närmare än flertalet andra länder till möjligheten att återgå till den gamla guldmyntfoten.

Att nu bestämma vad som skall göras den 1 juli, vore enligt fullmäktiges mening synnerligen oklokt, så utomordentligt ovissa och oberäkneliga som förhållena fortfarande äro.»

Under återopande av vad utskottet förut i detta ärende anfört samt med hänvisning jämväl till innehållet i fullmäktiges här ovan intagna yttrande har utskottet funnit sig böra avstyrka bifall till den av herr Björnsson i ämnet väckta motionen.

Utskottet får alltså hemställa;

1:o) att förevarande motion I: 169 icke må av riksdagen bifallas, samt

2:o) att motionerna

a) I: 170 och

b) II: 310

må anses vara av riksdagen besvarade.

Stockholm den 23 maj 1922.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
av första kammaren: herrar *Gustafsson, Lindley, Öhngren, Walles, Strömberg, Johansson* i Friggeråker, *Malmberg* och *Abrahamsson* samt
av andra kammaren: herrar *Kristensson, Borggren, Bäcklund, Sommelius, Ryberg, Olsson* i Berg, *Höglund* och *Wikström**).

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.